

Protocol (seksueel) grensoverschrijdend gedrag

Als ouder weet je als geen ander wat de kinderopvang voor je kind(eren) kan betekenen. Vaak is kinderopvang de Stampertjes niet alleen de plek waar zij ondersteund worden in hun ontwikkeling tot zelfstandige kinderen. Ze komen voor de gezelligheid, de aandacht en het maken van plezier. Wij vinden het belangrijk dat kinderen veilig zijn binnen onze stichting. Dit betekent niet alleen dat we zorgen voor veilige (speel)toestellen, maar ook dat we ernaar streven dat kinderen zich bij ons prettig en veilig voelen.

Wij willen een veilige omgeving waarborgen door aandacht te hebben voor een open en positieve sfeer en door duidelijke afspraken over *omgangsvormen* te maken. Dit is belangrijk omdat ongewenste omgangsvormen daardoor minder kans krijgen, sneller bespreekbaar zijn en kunnen worden aangepakt als ze toch de kop opsteken. Als team bespreken wij elke zes weken in het teamoverleg een van de vier pedagogische doelen waarmee we werken. Een daarvan is emotionele veiligheid. Hierdoor proberen we kritisch te kijken naar ons handelen en elkaar aan te spreken door middel van tips en tops.

Een van de zojuist genoemde ongewenste omgangsvormen, is seksueel misbruik. Wij willen kinderen hier zoveel mogelijk tegen beschermen. Daarom zijn medewerkers verplicht een geldige VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) te overleggen. Daarnaast zijn alle medewerkers die betrokken zijn bij de opvang of opvanglocatie van de Stampertjes opgenomen in het personenregister kinderopvang.

Door het aanvragen van de VOG en de koppeling van de persoon aan onze organisatie zorgt ervoor dat er continue screening is. Er wordt onder andere nagegaan of men ooit betrokken is geweest bij een (zedes)misdrijf. Ook hebben wij een *gedragscode* voor medewerkers die met kinderen werken. In deze gedragscode is vastgelegd waar grenzen liggen in het contact tussen medewerkers en kinderen. Maar wij willen onze ogen niet sluiten voor het feit dat seksueel misbruik overal voorkomt waar mensen samenkomen. Ondanks preventieve maatregelen kan het ook binnen onze peuterspeelzaal plaatsvinden. Daarom hebben wij twee vertrouwenspersonen aangesteld en hebben we een *meldprotocol* waarin staat beschreven hoe (vermoedens van) misbruik moeten worden gemeld.

Van iedereen die onze kinderopvang bezoekt – medewerkers, kinderen, hun ouders of andere bezoekers – verwachten wij dat zij zich aan de omgangsregels houden die hieronder zijn opgeschreven. Wie dat doet, is welkom. Wij vinden afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen. Dit kan alleen als je elkaar in elkaars waarde laat en met respect behandelt. Dit betekent dat wij alle vormen van ongelijkwaardige behandeling, zoals pesten, machtsmisbruik of (het aanzetten tot) discriminerende/seksistische/seksueel intimiderende gedragingen of opmerkingen, ontoelaatbaar vinden. Niet alle zaken die anderen kunnen kwetsen, kunnen we in regels verwoorden. Dan zouden het er veel te veel worden. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat zaken die niet genoemd worden maar wel grensoverschrijdend zijn, wél toelaatbaar zijn.

Onze omgangsregels

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet, ik neem geen wapens mee.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastigvalt, dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt, vraag ik een ander om hulp.
14. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden en spreek degene die zich daar niet aan houdt op aan. Zo nodig meld ik dat laatste bij het bestuur.

Preventie van seksueel misbruik

Wij richten ons binnen onze organisatie op de preventie van seksueel misbruik. Een breder begrip is seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daaronder vallen ook gedragingen die leiden tot seksueel misbruik, of het scheppen van een klimaat waarin misbruik gedijt. We hebben een gedragscode ontwikkeld die elk seksueel grensoverschrijdend gedrag buiten de orde verklaart. In het tuchtrecht, de gedragscode en andere semi-juridische documenten gebruiken we deze term. De definitie van seksueel grensoverschrijdend gedrag luidt:

‘Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-minderjarige, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.’

Zoals uit de definitie blijkt, gaan we uit van de gevoelens van het slachtoffer. Deze zijn bepalend en niet de gedachten of bedoelingen van de pleger. Dat wordt verwoord in de zinsnede *‘die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren’*. De grenzen van wat ‘gewenst’ en ‘ongewenst’ is, verschillen per persoon. De een lacht mee met een dubbelzinnig

grapje; de ander voelt zich er behoorlijk ongemakkelijk onder. Of: wat voor het ene kind een bemoedigend klopje is, ervaart een ander als een vervelende en onnodige aanraking.

Een veel minder 'grijs gebied' wordt verwoord in het tweede deel van de definitie. Hier gaat het om misbruik maken van de ongelijke machtspositie tussen volwassene/begeleider en kind. Een belangrijk wetsartikel in het kader van misbruik van een kind door een verenigingsmedewerker is artikel 249 in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht:

'Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stief of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie.'

Iedere vorm van seksuele toenadering van jeugdigen beneden de 16 jaar is verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). Daarnaast is ook het maken van afbeeldingen van seksuele gedragingen van iemand jonger dan 18 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

Machtsverschillen

Bij seksueel misbruik is er eigenlijk altijd sprake van ongelijkheid in macht tussen slachtoffer en pleger. Bij ons op de kinderopvang kan dat machtsverschil te maken hebben met:

- leeftijd (volwassene tegenover minderjarige);
- positie/afhankelijkheidsrelatie (trainer tegenover sporter, leerkracht tegenover leerling, teamleider tegenover pupil, pedagogisch professional tegenover peuter);
- aantal (groep tegenover eenling);
- fysieke ontwikkeling/handicap (fysiek en/of mentaal sterk tegenover fysiek en/of mentaal zwak);
- sekse (de meeste daders zijn mannen, slachtoffers zijn vrouwen en meisjes of jongere jongens).

Stappenplan

Mochten er vermoedens zijn binnen onze organisatie van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, dan volgt er een gesprek. Dat gesprek vindt plaats met een pedagogisch professional en de locatiehouder van de opvang. Na dit gesprek wordt er een verslag geschreven die door alle partijen getekend dient te worden. Dit is van belang i.v.m. dossiervorming.

Mocht er (seksueel) grensoverschrijdend gedrag gezien worden door een van de collega's dan zal er te allen tijde aangifte worden gedaan tegen diegene. Hierover wordt melding gemaakt naar ouders/verzorgers. Dit is een reden om de medewerker op non-actief te stellen.

De verbeterde meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld beschrijft drie routes van geweld.

Route 1 betreft kindermishandeling en huiselijk geweld in de thuissituatie.

Route 2 betreft geweld- en zedendelict door een medewerker

Route 3 betreft seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Mochten wij dus vermoedens hebben van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag van een van onze medewerkers, dan richten wij ons tot de meldcode en zullen wij de stappen behorende bij route 2 volgen. Zie voor meer informatie onze meldcode.

Vertrouwenspersonen

Eerste vertrouwenspersoon Stichting Kinderopvang Stampertjes:

Chantal van Bakel

Te bereiken via telefoonnummer: 06-48330207

Tweede vertrouwenspersoon is:

Lia Overman

Te bereiken via telefoonnummer: 06-42538762

Bestuur:

Wil Overman Bestuur@stichtingkinderopvangstampertjes.nl

Kim Bos Bestuur@stichtingkinderopvangstampertjes.nl